



OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA AGROCASCO

Rodzaj informacji	Jednostka redakcyjna
Przesłanki do wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 5–7 § 9 § 12 § 15–17 Klauzula 01 ust. 1 Klauzula 02 ust. 1–2 Klauzula 03 ust. 1–2 Klauzula 04 ust. 1 Klauzula 05 ust. 1–4, 12, 24–33
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności Towarzystwa uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 4 ust. 5 § 7 ust. 2 § 8 § 9 ust. 5–7 § 10 § 15 § 16 § 17 ust. 6, 9–11 Klauzula 01 ust. 2–6 Klauzula 02 ust. 3–8 Klauzula 03 ust. 3–5 Klauzula 04 ust. 2–5 Klauzula 05 ust. 6–10, 14–19, 22–23



Postanowienia ogólne

§ 1

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia Agrocasco zwane dalej OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia sprzętu rolniczego, zawieranych przez AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej Towarzystwem, z osobami fizycznymi, osobami prawnymi albo jednostkami nieposiadającymi osobowości prawnej, zwanymi dalej Ubezpieczającymi.
2. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU, o ile nie pozostają one w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Wprowadzenie do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennej wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
3. OWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość oraz w trybie ofertowym.
4. Zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia są składane przez strony tej umowy, mogą być dokonywane na piśmie albo drogą elektroniczną, jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony z umowy ubezpieczenia wyraził na to zgodę.
5. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 1964, nr 16, poz. 93, z późn. zm.), Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015, poz. 1844, z późn. zm.) oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego.
6. Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

Definicje

§ 2

Użyte w OWU określenia oznaczają:

- 1) **akcja ratunkowa** – działania mające na celu ratowanie ubezpieczonego mienia w związku z wystąpieniem zdarzeń ubezpieczeniowych objętych umową ubezpieczenia, w szczególności działania straży pożarnej i policji;
- 2) **awaria** – stan niesprawności sprzętu rolniczego uniemożliwiający jego prawidłowe funkcjonowanie, występujący nagle i powodujący jego niewłaściwe działanie lub całkowite unieruchomienie:
 - a) wynikający z przyczyn wewnętrznych pochodzenia optycznego, elektrycznego, elektronicznego, mechanicznego, hydraulicznego lub pneumatycznego,
 - b) spowodowany błędem projektowym, wadą produkcyjną (wykonania, montażu), wadą materiału,
 - c) spowodowany przez dostanie się ciała obcego do sprzętu rolniczego;
- 3) **bieżąca konserwacja** – wykonywanie czynności niezbędnych do utrzymania sprzętu rolniczego lub jego części w odpowiednim stanie technicznym;
- 4) **dokument sprzętu rolniczego** – dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe dopuszczające sprzęt rolniczy do ruchu i karta pojazdu (o ile była wydana), faktura, umowa sprzedaży, dokument potwierdzający sprowadzenie sprzętu rolniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) **dokument ubezpieczenia** – potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia w formie polisy lub certyfikatu, określające: przedmiot ubezpieczenia, okres ubezpieczenia, zakres i sumę ubezpieczenia, wysokość składki ubezpieczeniowej i termin jej zapłaty w całości lub terminy zapłaty poszczególnych rat;
- 6) **działalność pozarolnicza** – zarobkowa działalność gospodarcza inna niż działalność rolnicza;
- 7) **działalność rolnicza** – działalność gospodarcza wytwórcza i usługowa w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli inwentarza żywego, ogrodnictwa, warzywnictwa i leśnictwa;
- 8) **franszyza integralna** – kwota, do wysokości której Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności;
- 9) **gospodarstwo rolne** – grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 10) **kluczyki, karty kodowe, sterowniki** – przedmioty służące do otwarcia lub zamknięcia, uruchomienia przedmiotu ubezpieczenia albo odblokowania jego zabezpieczeń przeciwkradzieżowych;
- 11) **kradzież** – kradzież, kradzież z włamaniem lub rozbój w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego; pojęcie to nie obejmuje przywłaszczenia oraz przypadku, gdy sprawca wszedł w posiadanie klucza lub innego urządzenia służącego do otwarcia lub uruchomienia sprzętu rolniczego za zgodą lub przy braku sprzeciwu Ubezpieczonego bądź osoby upoważnionej do jego używania;
- 12) **limit odpowiedzialności** – kwota ograniczająca odpowiedzialność Towarzystwa dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, na które udzielono ochrony ubezpieczeniowej;
- 13) **miejsce postojowe** – miejsce przeznaczone do przechowywania sprzętu rolniczego:
 - a) **garaż** – obiekt zamknięty, wyposażony w ściany, posiadający drzwi zamknięte na zamek lub kłódkę oraz oszklone lub okratowane okna,
 - b) **plac** – teren ogrodzony i oświetlony oraz zabezpieczony w sposób uniemożliwiający wyprowadzenie sprzętu rolniczego przez osobę nieupoważnioną (brama wjazdowa zamknięta na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę lub zamek z kodem elektronicznym) lub na parkingu dozorowanym bezpośrednio przez osoby fizyczne;
- 14) **miejsce ubezpieczenia** – adres na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wskazany w umowie ubezpieczenia, pod którym znajduje się miejsce postojowe;
- 15) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, pozostające w związku z ruchem sprzętu rolniczego, w następstwie którego Ubezpieczony, niezależnie od swojej woli, doznał obrażeń ciała lub zmarł;
- 16) **ogień** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozproszył się samoistnie;
- 17) **ogumienie** – opony, dętki, gumowe gąsienice, pod warunkiem że są one zamontowane w sprzęcie rolniczym i stanowią jego część składową;
- 18) **operator sprzętu rolniczego** – osoba kierująca ubezpieczonym sprzętem rolniczym w momencie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego;
- 19) **osoby bliskie** – współmałżonka(-ek) lub partner(ka) Ubezpieczonego, czyli osoba pozostająca w faktycznym pożyciu z Ubezpieczonym lub dziećmi tej osoby, jego zstępni, rodzeństwo, rodzice, teściowie, macocha, ojczym, dziadkowie, zięciowie, synowie, pasierbowie, przysposobieni i przysposabiający Ubezpieczonego – o ile prowadzą z nim wspólnie gospodarstwo domowe;
- 20) **osoby trzecie** – osoby niebędące Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym oraz niebędące pracownikiem lub osobami bliskimi Ubezpieczonego;
- 21) **plody rolne** – naturalne biologiczne produkty przyrody żywej mające swe źródło witalne w glebie, uzyskane z upraw rolnych lub ogrodniczych;
- 22) **pracownik** – osoba pracująca w gospodarstwie rolnym Ubezpieczonego lub zatrudniona przez niego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę, stażysta, wolontariusz, praktykant;
- 23) **przywłaszczenie** – bezprawne zatrzymanie sprzętu rolniczego i władanie nim jak właściciel poprzez włączenie tego sprzętu do swojego majątku i powiększenie w ten sposób swego stanu posiadania lub stanu posiadania innej osoby albo wykonywanie w inny sposób w stosunku do tego sprzętu rolniczego uprawnień właścicielskich bądź też przeznaczenie go na cel inny niż przekazanie właścicielowi;
- 24) **sprzęt rolniczy** – środki techniczne w rolnictwie (środki mechanizacji rolnictwa), obejmujące urządzenia stosowane do wykonywania czynności i zabiegów technologicznych w procesie produkcji rolniczej;
- 25) **stała gwarantowana suma ubezpieczenia** – wartość sprzętu rolniczego obowiązująca niezmiennie przez cały okres trwania umowy ubezpieczenia i równa wartości określonej w dniu zawierania umowy ubezpieczenia, nie wyższa jednak niż wartość odpowiadająca kosztom nabycia takiego samego sprzętu rolniczego;
- 26) **stan nietrzeźwości** – stan, w którym zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg bądź prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość;



- 27) **stan po spożyciu alkoholu** – stan, w którym zawartość alkoholu we krwi wynosi lub prowadzi do stężenia od 0,2 do 0,5 promila albo obecność alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza wynosi od 0,1 mg do 0,25 mg;
- 28) **szkoda** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia;
- 29) **szkoda całkowita** – szkoda polegająca na zniszczeniu lub uszkodzeniu sprzętu rolniczego w takim stopniu, że przewidywane koszty jego naprawy przekraczają 70% wartości rynkowej sprzętu rolniczego w dniu powstania szkody, albo na utracie sprzętu rolniczego wskutek kradzieży bądź kradzieży z włamaniem lub rozboju;
- 30) **szkoda częściowa** – szkoda polegająca na uszkodzeniu sprzętu rolniczego w stopniu, który umożliwia jego naprawę, a koszty tej naprawy nie przekraczają 70% wartości rynkowej sprzętu rolniczego w dniu powstania szkody;
- 31) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą, zawierająca z Towarzystwem umowę ubezpieczenia;
- 32) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która posiada sprzęt rolniczy na podstawie tytułu prawnego: prawa własności, umowy leasingu, umowy najmu, umowy dzierżawy lub innej umowy cywilnoprawnej, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia;
- 33) **udział własny** – określona część szkody, wyrażona kwotowo lub w procentach, o którą Towarzystwo zmniejsza wysokość odszkodowania;
- 34) **Uprawniony z umowy ubezpieczenia** – osoba upoważniona pisemnie przez Ubezpiezonego albo z mocy prawa do odbioru odszkodowania lub świadczenia z tytułu szkody objętej ubezpieczeniem;
- 35) **usługowe wykorzystanie przedmiotu ubezpieczenia** – wykorzystywanie sprzętu rolniczego na rzecz innych osób niż Ubezpieczony, które może mieć charakter płatny lub bezpłatny; sprzęt rolniczy wykorzystywany do tych celów może być kierowany lub obsługiwany przez inne osoby niż Ubezpieczony;
- 36) **uszczerbek na zdrowiu** – urazy i obrażenia ciała wymienione w tabeli nr 1, za które Towarzystwo wypłaca świadczenia w związku z nieszczęśliwym wypadkiem, jakiemu uległ operator sprzętu rolniczego;
- 37) **wartość fakturowa nowa** – wartość sprzętu rolniczego wynikająca z faktury pierwotnego zakupu dokonanego nie wcześniej niż w ciągu 1 roku przed datą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- 38) **wartość pozostałości** – wartość sprzętu rolniczego w stanie uszkodzonym, tj. wartość nieuszkodzonych bądź uszkodzonych w niewielkim stopniu części lub zespołów sprzętu rolniczego, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku lub sprzedaży;
- 39) **wartość rynkowa**:
- dla **plodów rolnych** – cena skupu,
 - dla **sprzętu rolniczego i wyposażenia dodatkowego**: wartość zakupu sprzętu z uwzględnieniem jego roku produkcji, rodzaju, marki, modelu, przebiegu, mocy, typu oraz stopnia zużycia technicznego na dzień powstania szkody;
- 40) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z wyzwoleniem się gazów, pyłów, pary lub cieczy wywołana ich właściwością rozprzestrzeniania się (eksplozja). W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych podobnych zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną wybuchem jest to, aby ściany tych urządzeń uległy rozdarciu wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy, w wyniku którego nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego przez ciśnienie zewnętrzne;
- 41) **wyposażenie dodatkowe** – urządzenia lub elementy montowane do/ lub w sprzęcie rolniczym przez producenta, generalnego importera lub w autoryzowanej stacji obsługi, zgłoszone do umowy ubezpieczenia umożliwiające jego użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem;
- 42) **wyposażenie standardowe** – wyposażenie zamontowane w sprzęcie rolniczym, służące do utrzymania i używania sprzętu rolniczego zgodnie z jego przeznaczeniem, będące własnością Ubezpiezonego (np. heder, GPS);
- 43) **zabezpieczenie przeciwkradzieżowe** – trwale zamontowane w procesie produkcji tego sprzętu lub zamontowane poza procesem produkcji przez podmiot profesjonalnie trudniący się montażem zabezpieczeń przeciwkradzieżowych homologowane, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa – urządzenia takie jak: autoalarm, mechaniczna blokada skrzyni biegów, immobiliser, jak również urządzenie z funkcją antynapadową lub antyporwaniową;
- 44) **zdarzenie ubezpieczeniowe**:
- w ubezpieczeniu agrocasco i płodów rolnych w transporcie (cargo) – zaistniałe w okresie ochrony ubezpieczeniowej zdarzenie przyszłe i niepewne, niezależne od woli Ubezpiezonego, o charakterze nagłym, powodujące szkodę objętą zakresem ochrony ubezpieczeniowej,
 - w ubezpieczeniu OC operatora sprzętu rolniczego – działanie lub zaniechanie, które wystąpiło w okresie ochrony ubezpieczeniowej, powodujące szkodę na osobie lub w mieniu osoby trzeciej,
 - w ubezpieczeniu NNW – wystąpienie nieszczęśliwego wypadku w okresie ubezpieczenia;
- 45) **zużycie techniczne** – zużycie elementów sprzętu rolniczego uzależnione od jego wieku; w sytuacji braku możliwości ustalenia wieku sprzętu rolniczego lub wobec ustalenia co najmniej 80% stopnia zużycia technicznego tego sprzętu, gdy sprzęt ten jest w stanie nadającym się do użytkowania, jego zużycie techniczne ustala się na poziomie 80%; stopień zużycia technicznego określa Towarzystwo.

Umowa ubezpieczenia

§ 3

- Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek Ubezpieczającego na podstawie podanych przez niego informacji.
- Towarzystwo może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od przedstawienia przez Ubezpieczającego dodatkowych informacji, a także od dokonania przez siebie oceny przyjmowanego do ubezpieczenia ryzyka, w tym w szczególności dokonania oględzin ubezpieczonego mienia.
- Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 3 lub 12 miesięcy, chyba że umówiono się inaczej.
- Zawarcie umowy ubezpieczenia Towarzystwo potwierdza dokumentem ubezpieczenia.

Zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek

§ 4

- Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek.
- Ubezpieczony może żądać, aby Towarzystwo udzieliło mu informacji o postanowieniach umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą one praw i obowiązków Ubezpiezonego.
- Roszczenie zapłaty składki ubezpieczeniowej przysługuje Towarzystwu wyłącznie w stosunku do Ubezpieczającego.
- Towarzystwo może podnieść zarówno wobec Ubezpieczającego, jak i Ubezpiezonego zarzuty, które mają wpływ na jego odpowiedzialność z tytułu umowy ubezpieczenia.
- W przypadku gdy umowa ubezpieczenia dotyczy sprzętu rolniczego będącego przedmiotem umowy leasingu, najmu długoterminowego, dzierżawy lub innej podobnej umowy, w ramach której sprzęt rolniczy jest stale wykorzystywany przez posiadacza zależnego (Ubezpieczającego/ Ubezpiezonego) niebędącego właścicielem tego sprzętu:
 - wszelkie postanowienia niniejszych OWU dotyczące obowiązków Ubezpiezonego i konsekwencji ich uchybienia stosuje się odpowiednio do posiadacza zależnego;
 - wszelkie postanowienia niniejszych OWU dotyczące wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności Towarzystwa z uwagi na działania lub zaniechania Ubezpiezonego stosuje się odpowiednio do posiadacza zależnego;
 - ilekroć w niniejszych OWU jest mowa o włączeniach odpowiedzialności dotyczących działań lub zaniechań osób bliskich Ubezpiezonego, należy przez to rozumieć również działania i zaniechania osób bliskich posiadacza zależnego.

Przedmiot ubezpieczenia

§ 5

- Przedmiotem ubezpieczenia może być wskazany w umowie ubezpieczenia sprzęt rolniczy wraz z wyposażeniem standardowym, stanowiący



własność Ubezpieczonego lub będący w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego:

- 1) agregaty uprawowe;
 - 2) brony;
 - 3) ciągniki rolnicze;
 - 4) głębogryzarki;
 - 5) kombajny rolnicze;
 - 6) kultywatory;
 - 7) kosiarki;
 - 8) ładowarki rolnicze;
 - 9) opryskiwacze;
 - 10) owijarki;
 - 11) ogławiacze;
 - 12) opielacze;
 - 13) pługi;
 - 14) pługofrezarki;
 - 15) prasy zbierające i kostkujące;
 - 16) przetrząsacze;
 - 17) przyczepy i naczepy;
 - 18) rozrzutniki;
 - 19) sadzarki;
 - 20) siewniki;
 - 21) siewczarnie polowe;
 - 22) wrywacze;
 - 23) inne środki transportowe bez własnego napędu.
2. Ochroną ubezpieczeniową może zostać objęte wyposażenie dodatkowe sprzętu rolniczego.

Zakres ubezpieczenia

§ 6

1. Ubezpieczający wybiera zakres ochrony ubezpieczeniowej w jednym z następujących wariantów:
 - 1) **Wariant Podstawowy;**
 - 2) **Wariant Rozszerzony;**
 - 3) **Wariant Pełny.**
2. W **Wariantcie Podstawowym** ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody będące następstwem niżej wymienionych zdarzeń:

Wariant	Zakres ubezpieczenia
Podstawowy	Wszelkie zdarzenia niezależne od woli Ubezpieczonego lub osoby wykonującej pracę na rzecz Ubezpieczonego i uprawnionej do korzystania ze sprzętu rolniczego, z wyłączeniem szkód wymienionych w § 8

3. W **Wariantcie Rozszerzonym** ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody będące następstwem niżej wymienionych zdarzeń:

Wariant	Zakres ubezpieczenia
Rozszerzony	Zdarzenia ubezpieczeniowe objęte ochroną ubezpieczeniową w Wariantcie Podstawowym oraz kradzież sprzętu rolniczego lub jego części (z miejsca ubezpieczenia i spoza miejsca ubezpieczenia)

4. W **Wariantcie Pełnym** ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody będące następstwem niżej wymienionych zdarzeń:

Wariant	Zakres ubezpieczenia
Pełny (sprzęt rolniczy nie starszy niż 15 lat)	Zdarzenia ubezpieczeniowe objęte ochroną ubezpieczeniową w Wariantcie Rozszerzonym oraz: <ul style="list-style-type: none"> – awaria sprzętu rolniczego; – zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia; – stała gwarantowana suma ubezpieczenia dla sprzętu rolniczego nie starszego niż 3 lata; – zwrot kosztów wynajęcia zastępczego sprzętu rolniczego; – zwrot kosztów holowania i parkowania sprzętu rolniczego do czasu wykonania oględzin; – zwrot kosztów wezwania serwisu w przypadku zatrząśnięcia lub zagubienia kluczyków w sprzęcie rolniczym

5. W **Wariantcie Pełnym** może być ubezpieczony sprzęt, którego wiek nie przekracza 15 lat.
6. Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia ma zastosowanie tylko w sytuacji, gdy Ubezpieczony:
 - 1) przywrócił ubezpieczony sprzęt rolniczy do stanu sprzed szkody (dokołał naprawy);
 - 2) przeprowadza okresowe przeglądy serwisowe sprzętu rolniczego w autoryzowanej stacji obsługi i posiada dokumenty ich wykonania;
 - 3) dokonuje naprawy sprzętu rolniczego wyłącznie w autoryzowanej stacji obsługi.

Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia nie dotyczy zwrotu kosztów wymienionych w Wariantcie Pełnym.

7. Koszty wynajmu zastępczego sprzętu rolniczego obejmują koszty poniesione na wynajem oraz transport zastępczego sprzętu rolniczego w okresie technologicznego czasu naprawy. Za technologiczny czas naprawy rozumie się czas niezbędny do naprawy sprzętu rolniczego według norm producenta danej marki i typu sprzętu rolniczego, liczony na podstawie kalkulacji naprawy, włącznie z czasem oczekiwania na części zamienne, nie dłużej jednak niż 3 dni robocze od daty złożenia zamówienia na części – wykonanej przez autoryzowany serwis lub zakład naprawczy. Koszty wynajmu nie mogą przekraczać średnich cen rynkowych za wynajem bądź transport danego sprzętu rolniczego podobnych usług świadczonych w województwie miejsca ubezpieczenia.
8. Odpowiedzialnością Towarzystwa są objęte szkody powstałe w okresie ochrony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
9. W przypadku szkód w ciągnikach rolniczych Towarzystwo zwraca koszty dodatkowego badania technicznego.
10. W granicach sumy ubezpieczenia Towarzystwo zwraca koszty wynikłe z zastosowania środków użytych w celu ratowania ubezpieczonego sprzętu rolniczego oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
11. Za opłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o Klauzule Dodatkowe:
 - 1) Klauzula 01 – Ubezpieczenie pęknięcia lub stłuczenia szyb;
 - 2) Klauzula 02 – Ubezpieczenie ogumienia;
 - 3) Klauzula 03 – Ubezpieczenie płodów rolnych w transporcie (cargo);
 - 4) Klauzula 04 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej operatora sprzętu rolniczego;
 - 5) Klauzula 05 – Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków operatora sprzętu rolniczego.

Minimalne wymogi zabezpieczenia sprzętu rolniczego w zakresie kradzieży

§ 7

1. Minimalne wymogi zabezpieczenia sprzętu rolniczego **w miejscu ubezpieczenia**:
 - 1) sprzęt rolniczy powinien być przechowywany w miejscu postojowym;
 - 2) w sprzęcie rolniczym samojezdnym wszystkie drzwi powinny być zamknięte na zamek fabryczny lub zabezpieczone od zewnątrz w inny fabryczny sposób;



- 3) dowód rejestracyjny (jeżeli zgodnie z prawem sprzęt rolniczy podlega rejestracji), klucz lub inne urządzenie służące do jego otwarcia bądź uruchomienia nie mogą być pozostawione w sprzęcie rolniczym bez nadzoru lub w miejscu, do którego mają dostęp osoby nieupoważnione;
 - 4) klucz lub inne urządzenie służące do otwarcia drzwi kabiny, po opuszczeniu sprzętu rolniczego samojezdnego przez Ubezpieczonego lub inną osobę upoważnioną, muszą być przechowywane w zamkniętym budynku, pomieszczeniu lub meblach, do których osoby trzecie, inne niż Ubezpieczony lub osoba przez niego upoważniona, nie posiadają dostępu;
 - 5) w przypadku przechowywania sprzętu rolniczego samojezdnego na placu postojowym Towarzystwo może odstąpić od wymogu zamykania bramy na co najmniej kłódkę, jeżeli sprzęt ten będzie zamykany na zamek fabryczny oraz będzie w nim uruchomione inne zabezpieczenie przeciwkradzieżowe;
 - 6) Towarzystwo, w uzasadnionych przypadkach związanych w szczególności z ryzykiem wystąpienia szkody lub zabezpieczeniem ubezpieczonego sprzętu, może uzależnić udzielenie ochrony od wprowadzenia dodatkowych, sprawnie działających zabezpieczeń przeciwkradzieżowych uruchamianych z chwilą zaprzestania używania sprzętu rolniczego;
 - 7) w przypadku zaistnienia uzasadnionych konstrukcyjnie lub technicznie powodów uniemożliwiających zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych Towarzystwo może ustalić inne warunki zabezpieczenia sprzętu rolniczego na podstawie indywidualnej oceny ryzyka.
2. Minimalne wymogi zabezpieczenia sprzętu rolniczego **poza miejscem ubezpieczenia**:
- 1) w sprzęcie rolniczym samojezdnym powinno być uruchomione przynajmniej jedno zabezpieczenie przeciwkradzieżowe;
 - 2) dowód rejestracyjny (jeżeli zgodnie z prawem sprzęt rolniczy podlega rejestracji), klucz lub inne urządzenie służące do jego otwarcia bądź uruchomienia nie mogą być pozostawione w sprzęcie rolniczym bez nadzoru lub w miejscu, do którego mają dostęp osoby nieupoważnione;
 - 3) Towarzystwo, w uzasadnionych przypadkach, może uzależnić udzielenie ochrony od wprowadzenia dodatkowych, sprawnie działających zabezpieczeń przeciwkradzieżowych uruchamianych z chwilą zaprzestania używania sprzętu rolniczego;
 - 4) w przypadku zaistnienia uzasadnionych konstrukcyjnie lub technicznie powodów uniemożliwiających zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych Towarzystwo może ustalić inne warunki zabezpieczenia sprzętu rolniczego na podstawie indywidualnej oceny ryzyka.
- Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej dla sprzętu rolniczego**
- § 8**
1. Towarzystwo nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową:
 - 1) sprzętu rolniczego złożonego poza firmą producenta sprzętu (tzw. składaki) lub wykonanego systemem gospodarczym (tzw. samy);
 - 2) pojazdów typu quad;
 - 3) pojazdów samochodowych;
 - 4) używanego sprzętu rolniczego przekazanego do sprzedaży komisowej;
 - 5) sprzętu rolniczego, którego wiek przekracza 35 lat w chwili zawierania umowy ubezpieczenia;
 - 6) sprzętu rolniczego i jego wyposażenia przeznaczonego do likwidacji lub do złomowania;
 - 7) sprzętu rolniczego zarejestrowanego jako zabytkowy.
 2. W **Wariantcie Podstawowym** Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
 - 1) wyrządzenia szkody umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, jego osób bliskich lub pracowników Ubezpieczonego; szkody powstałe wskutek rażącego niedbalstwa nie dotyczą zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ochroną w Klauzuli 04 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej operatora sprzętu rolniczego;
 - 2) działania Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, jego osób bliskich lub pracowników Ubezpieczonego w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005, nr 179, poz. 1485, z późn. zm.), jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody;
 - 3) aktu terroru, działań wojennych, stanu wojennego i wyjątkowego, rozruchów i zamieszek społecznych lub politycznych, rewolucji, zamieszek cywilnych i wojskowych, manifestacji, sabotażu, strajków, akcji protestacyjnych lub blokady dróg oraz w mieniu skonfiskowanym lub zarekwirowanym przez legalne władze, a także szkód powstałych poprzez nacjonalizację, przejęcie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia z nakazu właściwych organów administracyjnych lub sądowych;
 - 4) utraty sprzętu rolniczego wskutek przywłaszczenia;
 - 5) szkód górniczych w rozumieniu prawa geologicznego lub górniczego;
 - 6) osuwania lub zapadania się ziemi powstałych w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
 - 7) wad lub usterek istniejących przed rozpoczęciem odpowiedzialności Towarzystwa, o ile wystąpienie takiej wady lub usterki miało związek ze szkodą;
 - 8) używania sprzętu rolniczego przez Ubezpieczonego lub osobę przez niego upoważnioną do korzystania i rozporządzania sprzętem rolniczym bez posiadania wymaganych uprawnień, chyba że nie miało to wpływu na powstanie lub rozmiar szkody;
 - 9) kierowania sprzętem rolniczym niezarejestrowanym lub nieposiadającym ważnego badania technicznego, jeżeli w odniesieniu do tego sprzętu rolniczego obowiązuje wymóg rejestracji lub dokonywania okresowych badań technicznych, chyba że niedopełnienie tych obowiązków nie miało wpływu na powstanie lub rozmiar szkody;
 - 10) wykorzystania sprzętu rolniczego przez Ubezpieczonego lub osobę przez niego upoważnioną jako narzędzia przestępstwa;
 - 11) używania ubezpieczonego sprzętu rolniczego niezgodnie z jego przeznaczeniem lub niewłaściwego ładunku i przewożenia ładunku lub bagażu;
 - 12) kierowania sprzętem rolniczym bez wiedzy i zgody Ubezpieczonego przez osobą trzecią;
 - 13) naturalnego zużycia lub naturalnego procesu starzenia się, korozji, zawilgocenia, utlenienia, zapleśnienia, oddziaływania warunków atmosferycznych, działania środków żrących lub przywierania osadów lub pogorszenia się stanu technicznego z powodu długiego postoju;
 - 14) wybuchu wywołanego w silnikach cieplnych, gdy wybuch związany jest z ich naturalną funkcją;
 - 15) napraw i podczas napraw lub konserwacji, jazd próbnych, prototypowych lub testów;
 - 16) uszkodzenia silnika wskutek zassania wody podczas jego pracy lub próby uruchomienia silnika w warunkach stwarzających takie zagrożenie;
 - 17) niewłaściwego doboru paliwa, płynów lub materiałów eksploatacyjnych;
 - 18) prowadzenia działalności pozarolniczej;
 - 19) kradzieży lub rozboju, chyba że sprzęt rolniczy został ubezpieczony w Wariantcie Rozszerzonym;
 - 20) awarii, chyba że sprzęt rolniczy został ubezpieczony w Wariantcie Pełnym.
 3. Poza ograniczeniami wymienionymi w ust. 2 Towarzystwo w Wariantcie Rozszerzonym nie ponosi odpowiedzialności także za szkody powstałe na skutek kradzieży ubezpieczonego sprzętu rolniczego:
 - 1) z miejsca ubezpieczenia – gdy stwierdzono, że w chwili dokonania kradzieży, z wyłączeniem rozboju, nie były spełnione minimalne wymogi zabezpieczenia, określone w § 7 ust. 1;
 - 2) spoza miejsca ubezpieczenia – gdy stwierdzono, że w chwili dokonania kradzieży, z wyłączeniem rozboju, nie były spełnione wymogi zabezpieczenia, określone w § 7 ust. 2; jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody.



4. Poza ograniczeniami wymienionymi w ust. 2 i 3 Towarzystwo w Wariancie Pełnym nie ponosi odpowiedzialności także w przypadku:
 - 1) awarii – gdy sprzęt rolniczy nie posiada potwierdzonego aktualnego przeglądu serwisowego autoryzowanej stacji obsługi, o ile jest to wymagane przez producenta, a brak aktualnego przeglądu miał wpływ na powstanie szkody;
 - 2) zwrotu kosztów wynajmu zastępczego sprzętu rolniczego – za zwrot kosztów:
 - a) paliwa, olejów lub innych płynów eksploatacyjnych,
 - b) ubezpieczenia wynajętego sprzętu rolniczego,
 - c) poniesionych za naprawę wynajętego sprzętu rolniczego,
 - d) poniesionych za czyszczenie wynajętego sprzętu rolniczego,
 - e) kar lub kosztów naliczonych za uszkodzenie lub utratę wynajętego sprzętu rolniczego lub dokumentów oraz tablic rejestracyjnych dotyczących tego sprzętu oraz kar za nieterminowy zwrot wynajętego sprzętu rolniczego oraz innych kar umownych i opłat dodatkowych wynikających z nieprzestrzegania postanowień umowy najmu.
5. Ponadto Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
 - 1) których wartość nie przekracza 200 zł (franszyza integralna);
 - 2) pokrywane przez producenta lub sprzedawcę w ramach gwarancji i rękojmi, o ile podmiot udzielający gwarancji lub rękojmi potwierdzi swoją odpowiedzialność za taką szkodę;
 - 3) polegające wyłącznie na stłuczeniu lub pęknięciu szyb, bez jednoczesnego zniszczenia lub uszkodzenia innych części sprzętu rolniczego, chyba że ochrona ubezpieczeniowa została rozszerzona o Klauzulę 01 – Ubezpieczenie pęknięcia lub stłuczenia szyb;
 - 4) polegające wyłącznie na uszkodzeniu lub zniszczeniu ogumienia, bez jednoczesnego zniszczenia lub uszkodzenia innych części sprzętu rolniczego, chyba że ochrona ubezpieczeniowa została rozszerzona o Klauzulę 02 – Ubezpieczenie ogumienia;
 - 5) o charakterze wyłącznie estetycznym (m.in. takie jak zadrapania, pomalowanie powierzchni), nieograniczające w żaden sposób funkcjonalności ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 6) polegające na spadku wartości handlowej ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 7) za które, na podstawie obowiązujących przepisów prawa lub postanowień umowy, odpowiedzialne są osoby trzecie, działające w charakterze dostawcy, producenta, sprzedawcy, wykonawcy prac naprawczych lub remontowych, spedytora, przewoźnika bądź innego usługodawcy lub podwykonawcy;
 - 8) polegające na utracie materiałów eksploatacyjnych, chyba że utrata lub konieczność wymiany albo uzupełnienia takich materiałów, z wyłączeniem paliwa, spowodowana była zdarzeniem ubezpieczeniowym, za które Towarzystwo ponosi odpowiedzialność;
 - 9) polegające na utracie zysków i poniesionych strat wynikających ze zobowiązań i umów Ubezpieczonego, w tym kar umownych, kar pieniężnych, grzywny sądowej lub administracyjnej, podatków, należności publicznoprawnych, opłat manipulacyjnych, odszkodowań o charakterze karnym, kosztów procesów czy kosztów administracyjnych.
6. Dodatkowo Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek koszty:
 - 1) powstałe w związku z prowadzeniem okresowych badań eksploatacyjnych;
 - 2) związane z przeglądami lub naprawami konserwacyjnymi wynikającymi z zawartych umów serwisowych.
3. W przypadku ubezpieczenia sprzętu rolniczego fabrycznie nowego, zakupionego u dealera, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości fakturowej nowej.
4. Suma ubezpieczenia określona dla poszczególnych sprzętów rolniczych stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w odniesieniu do danego sprzętu rolniczego, wymienionego w dokumencie ubezpieczenia i każdorazowo ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania, chyba że umowa ubezpieczenia została zawarta w Wariancie Pełnym.
5. Jeżeli właścicielowi sprzętu rolniczego przysługuje prawo do odliczenia podatku VAT naliczonego przy jego nabyciu, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości rynkowej sprzętu rolniczego pomniejszonej o wartość podatku VAT w zakresie odpowiadającym odliczeniu (suma ubezpieczenia netto).
6. W przypadku ubezpieczenia sprzętu rolniczego w Wariancie Rozszerzonym odpowiedzialność Towarzystwa w przypadku szkód polegających na kradzieży części sprzętu rolniczego jest ograniczona do 20% wartości ubezpieczonego sprzętu określonego na dzień wystąpienia zdarzenia.
7. W przypadku ubezpieczenia sprzętu rolniczego w Wariancie Pełnym obowiązują następujące limity odpowiedzialności Towarzystwa:
 - 1) 10 000 zł na zwrot kosztów wynajęcia zastępczego sprzętu rolniczego;
 - 2) 5000 zł na zwrot kosztów holowania i parkowania sprzętu rolniczego do czasu wykonania oględzin;
 - 3) 1000 zł na zwrot kosztów wezwania serwisu w przypadku zatrzęsnięcia kluczyków w sprzęcie rolniczym.

Udział własny

§ 10

1. Towarzystwo wprowadza udział własny Ubezpieczonego w wysokości 10% ustalonego odszkodowania, nie mniej niż 500 złotych:
 - 1) w szkodach powstałych wskutek:
 - pożaru poza miejscem ubezpieczenia,
 - kradzieży części sprzętu rolniczego,
 - awarii sprzętu rolniczego;
 - 2) w szkodzie z tytułu poniesionych kosztów wynajmu zastępczego sprzętu rolniczego.
2. Ubezpieczający za zwyczajną składki może znieść udział własny.

Składka ubezpieczeniowa

§ 11

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela.
2. Składka może zostać opłacona jednorazowo lub w ratach. Terminy płatności i wysokość kolejnych rat określa się w dokumencie ubezpieczenia.
3. Za zapłatę składki lub raty składki uznaje się wyłącznie zapłatę składki w wysokości nie niższej niż jej wysokość wynikająca z zawartej umowy ubezpieczenia.
4. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą opłacenia składki przez Ubezpieczającego.
5. Składkę za ubezpieczenie ustala się zgodnie z obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia taryfą składek.
6. Wysokość składki zależy od:
 - 1) sumy ubezpieczenia;
 - 2) zakresu ubezpieczenia;
 - 3) rodzaju sprzętu rolniczego;
 - 4) lokalizacji przedmiotu ubezpieczenia;
 - 5) sposobu opłaty składki (jednorazowo lub w ratach);
 - 6) przebiegu ubezpieczenia w poprzednich okresach ubezpieczenia;
 - 7) zastosowanych fransyz i udziału własnego.
7. Terminem zapłacenia składki (raty składki) w przypadku jej opłacania przelewem bankowym bądź przekazem pocztowym jest data potwierdzenia przez bank przyjęcia do realizacji polecenia przelewu bądź data stempla pocztowego na dowodzie wpłaty.
8. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej (rozwiązania umowy ubezpieczenia) przed upływem okresu, na jaki umowa ubezpieczenia została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

Suma ubezpieczenia

§ 9

1. Suma ubezpieczenia jest ustalana indywidualnie dla każdego sprzętu rolniczego na podstawie deklaracji Ubezpieczającego i powinna odpowiadać wartości rynkowej sprzętu rolniczego w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego powinna uwzględniać również wartość zainstalowanego wyposażenia standardowego.



9. W przypadku ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W przypadku zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

Okres odpowiedzialności

§ 12

1. Okres ubezpieczenia wskazany jest w dokumencie ubezpieczenia.
2. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada po dniu, w którym rozpoczyna się określony w dokumencie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się w dniu określonym w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 11 ust. 4. W przypadku gdy składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone w terminie określonym w umowie ubezpieczenia, Towarzystwo może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadła niezapłacona składka.
3. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, a składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty. W przypadku gdy składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone do 30. dnia, licząc od dnia wskazanego w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, Towarzystwo wypowie umowę ubezpieczenia, która ulegnie rozwiązaniu z tym dniem.
4. Towarzystwo może przyjąć odpowiedzialność z chwilą wystawienia dokumentu ubezpieczenia, przed zapłatą składki lub jej pierwszej raty, przy czym: w dokumencie ubezpieczenia określone są data i godzina zawarcia umowy ubezpieczenia oraz termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty, nie dłuższy niż 14 dni od daty doręczenia dokumentu ubezpieczenia.
5. W przypadku opłacania składki w ratach niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki skutkuje wezwaniem Ubezpieczającego przez Towarzystwo do zapłaty, z zastrzeżeniem że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa.

Zbycie przedmiotu ubezpieczenia

§ 13

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia wyłącznie za zgodą Towarzystwa.
2. W razie przeniesienia praw, o których mowa w ust. 1, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą Towarzystwa umówiły się inaczej. Pomimo tego przeniesienia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa, o których mowa w ust. 1, nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
4. Postanowień ust. 1–3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

Rozwiązanie umowy ubezpieczenia

§ 14

1. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu:
 - 1) w przypadku wyczerpania sumy ubezpieczenia dla zgłoszonego do ubezpieczenia sprzętu rolniczego;

- 2) w przypadku upływu okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia;
 - 3) w przypadku zbycia przedmiotu ubezpieczenia, o ile Towarzystwo nie wyraziło zgody na przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia;
 - 4) z dniem wyrejestrowania ciągnika rolniczego, przyczepy lub naczepy, o ile Towarzystwo nie potwierdziło pisemnie dalszego udzielania ochrony ubezpieczeniowej w okresie wyrejestrowania tego sprzętu rolniczego;
 - 5) z dniem doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia Towarzystwa o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym, zgodnie z § 12 ust. 2;
 - 6) z chwilą upływu terminu zapłaty składki lub jej pierwszej raty bądź zapłaty kolejnej raty składki, wynikającego z umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 12 ust. 3 i 5;
 - 7) w wyniku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia dokonanego przez Towarzystwo lub Ubezpieczającego na podstawie § 11 ust. 9;
 - 8) w wyniku wypowiedzenia umowy w przypadkach określonych w ust. 2.
2. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
 3. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim Towarzystwo udzieliło ochrony ubezpieczeniowej (ponosiło odpowiedzialność).

Zasady ustalania odszkodowania

§ 15

1. Wartość szkody całkowitej ustalana jest w kwocie odpowiadającej wartości rynkowej sprzętu rolniczego w dniu powstania szkody, pomniejszonej o wartość pozostałości po szkodzie, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Wartość rynkowa sprzętu rolniczego na dzień powstania szkody ustalana jest systemem eksperckim według średniej wartości cen rynkowych dla danego sprzętu rolniczego, z uwzględnieniem: roku produkcji, czasu pracy (motogodziny), wyposażenia, innych danych technicznych.
3. W przypadku zawarcia umowy w Wariantie Pełnym wartość szkody całkowitej dla sprzętu nie starszego niż 3 lata ustalana jest w kwocie odpowiadającej stałej gwarantowanej sumie ubezpieczenia, pomniejszonej o wartość pozostałości po szkodzie.
4. Wartość pozostałości powinna odpowiadać ich wartości rynkowej i jest ustalana indywidualnie z uwzględnieniem charakteru i zakresu występujących uszkodzeń ubezpieczonego sprzętu rolniczego.
5. Wartość szkody częściowej ustalana jest w kwocie odpowiadającej kosztom naprawy sprzętu rolniczego uwzględniającej:
 - 1) ceny części zamiennych obowiązujące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ustalenia odszkodowania, z zastrzeżeniem postanowień § 16–17;
 - 2) ocenę techniczną sprzętu rolniczego sporządzoną przez Towarzystwo lub na jego zlecenie.
6. Wartość szkody częściowej ustalana jest wg wskazanego w umowie ubezpieczenia i wybranego przez Ubezpieczającego systemu:
 - 1) **kosztorysowego**, w którym wartość szkody ustala się na podstawie wyceny sporządzonej przez Towarzystwo, przy zastosowaniu:
 - a) norm czasowych przewidzianych przez producenta sprzętu rolniczego do wykonania naprawy lub w przypadku braku tej informacji na podstawie norm technologicznych producenta sprzętu rolniczego,
 - b) stawki 1 roboczogodziny ustalonej na podstawie średnich cen usług w województwie, gdzie jest wykonywana naprawa sprzętu rolniczego,
 - c) średnich cen materiałów i części zamiennych, a w przypadku braku ich dostępności na podstawie cen części i materiałów



oryginalnych, z zastrzeżeniem, że ceny te nie mogą być wyższe niż średnie zalecane przez producenta lub importera sprzętu rolniczego stosowanych przez sieć serwisową.

W przypadku ustalania kosztu naprawy na podstawie cen części oryginalnych stosuje się pomniejszenie o stopień zużycia, w zależności od wieku ubezpieczonego sprzętu rolniczego. Zużycie techniczne ustala się indywidualnie, stosownie do stanu elementów bądź norm zużycia określonych przez producenta dla: opon, akumulatora, elementów ciernych układu hamulcowego oraz elementów układu wydechowego.

Jeżeli w okresie eksploatacji sprzętu rolniczego dokonano wymiany części, których wartość została udokumentowana oryginałem faktury, wysokość zużycia technicznego ustalana jest indywidualnie przez Towarzystwo, przy uwzględnieniu okresu używania;

- 2) **serwisowego**, w którym wartość szkody ustala się na podstawie przedłożonych faktur dokumentujących naprawę sprzętu rolniczego, według uprzednio uzgodnionego z Towarzystwem przez Ubezpieczającego lub serwis naprawczy kosztorysu i sposobu naprawy pojazdu, z uwzględnieniem zasad określonych w pkt 1a–b oraz cen części i materiałów producenta sprzętu rolniczego nie wyższych niż średnie ceny zalecane przez producenta sprzętu rolniczego lub oficjalnego importera do stosowania przez jego sieć serwisową.
7. Ustalenie odszkodowania w systemie serwisowym może być stosowane dla sprzętu rolniczego, którego wiek nie przekroczył 15 lat.
8. W systemie serwisowym rozpoczęcie naprawy sprzętu rolniczego, sposób naprawy i jej koszty wymagają każdorazowego uprzedniego uzgodnienia z Towarzystwem.
9. Na wniosek Ubezpieczonego, pomimo przyjęcia w umowie ubezpieczenia systemu serwisowego, Towarzystwo może dokonać ustalenia wartości szkody na podstawie systemu kosztorysowego, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Wypłata bezspornej wartości odszkodowania ustalona może być w systemie kosztorysowym, o ile do dnia ustalenia kwoty bezspornej Ubezpieczony nie przedstawił faktur potwierdzających dokonanie naprawy sprzętu rolniczego.
11. W przypadku udokumentowania fakturami naprawy sprzętu rolniczego dokonanej bez uprzedniego uzgodnienia z Towarzystwem koszty czynności naprawczych (usług) podlegają weryfikacji do średniej ceny usług naprawczych stosowanych w województwie, gdzie jest wykonywana naprawa sprzętu rolniczego, nie wyższej niż stawka za 1 roboczogodzinę prac w nieautoryzowanym warsztacie naprawczym lub w autoryzowanym warsztacie naprawczym. Ceny części zamiennych i materiałów podlegają weryfikacji maksymalnie do cen zawartych w systemie eksperckim, pomniejszonych o zużycie techniczne.
12. W razie kradzieży sprzętu rolniczego wysokość odszkodowania ustalana jest na podstawie wartości rynkowej sprzętu rolniczego w dniu kradzieży z uwzględnieniem postanowień ust. 13.
13. Wobec niemożności ustalenia wartości rynkowej przedmiotu ubezpieczenia Towarzystwo określa wartość rzeczywistą sprzętu rolniczego jako wartość nową pomniejszoną o stopień zużycia technicznego.
14. W przypadku gdy suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego została określona w kwocie odpowiadającej wartości sprzętu pomniejszonej o wartość podatku VAT, należne odszkodowanie będzie przysługiwało w wysokości pomniejszonej o wartość podatku VAT. W przypadku gdy suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego została określona w kwocie odpowiadającej wartości sprzętu z uwzględnieniem proporcjonalnego odliczenia podatku VAT, należne odszkodowanie przysługuje w wysokości uwzględniającej stopień tego proporcjonalnego odliczenia podatku VAT.
15. Wysokość odszkodowania nie może być wyższa od poniesionej szkody oraz sumy ubezpieczenia.
16. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się wartości historycznej, kolekcjonerskiej, zabytkowej ani sentymentalnej.
17. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Towarzystwo zwraca Ubezpieczonemu, w granicy sumy ubezpieczenia, poniesione koszty:
 - 1) z tytułu zastosowanych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobiegania szkodzie lub zmniejszenia jej

rozmiarów, jeśli użycie tych środków było celowe, mimo iż nie przyniosło skutku;

- 2) akcji ratowniczej, prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego i w odniesieniu do ubezpieczonego przedmiotu ubezpieczenia.

§ 16

1. Zwrot kosztów ustala się:
 - 1) przy zwrocie kosztów wynajmu zastępczego sprzętu rolniczego – na podstawie przedłożonej Towarzystwu umowy najmu, faktury lub rachunku za wynajem bądź transport tego sprzętu; koszty te nie mogą przekraczać średnich cen rynkowych za wynajem bądź transport danego sprzętu rolniczego podobnych usług świadczonych w województwie miejsca ubezpieczenia;
 - 2) przy zwrocie kosztów holowania i parkowania sprzętu rolniczego do czasu wykonania oględzin – na podstawie przedłożonej Towarzystwu faktury za holowanie bądź parkowanie tego sprzętu; koszty te nie mogą przekraczać średnich cen rynkowych za holowanie bądź parkowanie danego sprzętu rolniczego podobnych usług świadczonych w województwie miejsca ubezpieczenia;
 - 3) przy zwrocie kosztów wezwania serwisu w przypadku zatrzęsnięcia lub zagubienia kluczyków w sprzęcie rolniczym – na podstawie przedłożonej Towarzystwu faktury za wykonanie usługi otwarcia zamkniętego sprzętu rolniczego;z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Wysokość zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż limit odpowiedzialności podany w § 9 ust. 7.
3. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1–2, następuje pod warunkiem zaistnienia zdarzenia, za które Towarzystwo wypłaciło odszkodowanie lub jest zobowiązane do jego wypłaty.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego przed i po zawarciu umowy ubezpieczenia

§ 17

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo pytało przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
2. W przypadku zawarcia przez Towarzystwo umowy ubezpieczenia pomimo nieudzielenia przez Ubezpieczającego (lub jego przedstawiciela) odpowiedzi na poszczególne pytania, o których mowa w ust. 1, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. Ubezpieczony zobowiązany jest do:
 - 1) przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, w szczególności przepisów prawa o ochronie przeciwpożarowej, a także dotyczących normalizacji, certyfikacji, eksploatacji sprzętu rolniczego;
 - 2) wykonywania dozoru technicznego nad sprzętem rolniczym, jak również wykonywania zaleceń producenta w zakresie montażu, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania tego sprzętu;
 - 3) użytkowania sprzętu rolniczego zgodnie z zasadami określonymi w instrukcji obsługi i zgodnie z jego przeznaczeniem;
 - 4) dokonywania przeglądów serwisowych wg wskazań producenta, gdy sprzęt rolniczy jest objęty gwarancją;
 - 5) prowadzenia bieżących remontów i utrzymywania sprzętu w należyтым stanie technicznym, w szczególności konserwacji przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę, parę wodną lub inne ciecze oraz stosowania w terminie odpowiednich środków ochronnych w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń narażonych na jego działanie, o ile należało to do obowiązków Ubezpieczonego, gdy sprzęt rolniczy nie jest już objęty gwarancją;
 - 6) przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo, związanych w szczególności z: zabezpieczeniem przedmiotu ubezpieczenia bądź zabezpieczeniem dalszego powiększania się szkody;
 - 7) usunięcia w wyznaczonym przez Towarzystwo terminie szczególnego zagrożenia, mogącego spowodować powstanie szkody; za szczególne



- zagrożenie uważa się takie zagrożenie, które już wcześniej było przyczyną szkody;
- 8) poinformowanie Towarzystwa o wyrejestrowaniu ciągnika rolniczego, przyczepy lub naczepy.
 4. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
 5. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 4 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
 6. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1 i 5 nie zostały podane do jego wiadomości, jeżeli do naruszenia tychże przepisów doszło z winy umyślnej.
 7. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadomić Towarzystwo o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową – w przypadku szkód powstałych w wyniku kradzieży z włamaniem lub rabunku niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych, a w przypadku pozostałych szkód – w terminie 5 dni roboczych od momentu dowiedzenia się o szkodzie.
 8. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 7, spoczywa również na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.
 9. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 7 i 8, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie lub świadczenie, jeżeli niedopełnienie obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
 10. W razie zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową Ubezpieczający zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
 11. Jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 10, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
 12. W razie zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową Ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
 13. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 10–12 stosuje się również do Ubezpieczonego.

Obowiązki Towarzystwa

§ 18

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem. W tym samym czasie Towarzystwo podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty lub informacje są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
2. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia i osoba występująca z roszczeniem, na ich żądanie, mają prawo do informacji związanych ze szkodą, a także sporządzania kserokopii dokumentów gromadzonych przez Towarzystwo w celu ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Wypłata odszkodowania

§ 19

1. Towarzystwo wypłaca odszkodowanie lub świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego.

2. Zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.
3. Jeśli w powyższym terminie wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania lub świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie lub świadczenie wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Bezsporną część odszkodowania lub świadczenia Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

Reklamacje i spory

§ 20

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, Uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej przysługuje prawo do wniesienia reklamacji zawierającej zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo, w tym w szczególności dotyczące ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa, zasadności zgłoszonych roszczeń lub wysokości świadczenia.
2. Reklamacja może być złożona w każdej jednostce Towarzystwa obsługującej podmioty wskazane w ust. 1.
3. Reklamacja może być złożona:
 - 1) w formie pisemnej – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej osoby wskazane w ust. 1, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe;
 - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w pkt 1;
 - 3) w formie elektronicznej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej:
 - a) na adres: poczta@agroubezpieczenia.pl,
 - b) poprzez stronę internetową: www.agroubezpieczenia.pl.
4. Towarzystwo udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji. Towarzystwo może udzielić odpowiedzi pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek składającego reklamację.
5. Towarzystwo udziela odpowiedzi na reklamację bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, Towarzystwo w informacji przekazywanej składającemu reklamację:
 - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
 - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
 - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
7. Składającemu reklamację będącemu osobą fizyczną przysługuje prawo złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego, w szczególności w przypadku nieuwzględnienia roszczeń osoby zgłaszającej reklamację w trybie rozpatrywania reklamacji oraz niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą osoby zgłaszającej reklamację w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Na wniosek składającego reklamację będącego osobą fizyczną spór z Towarzystwem może zostać poddany pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, przeprowadzonemu przez Rzecznika Finansowego (szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl).
9. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej, albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczonego, lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, albo miejsca zamieszkania



spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

10. Podmiotem, przeciwko któremu można wytoczyć powództwo, jest AGRO Ubezpieczenia - Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie, przy czym obecnie sądem ogólnie właściwym dla niego jest Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie.

Roszczenia regresowe

§ 21

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez Towarzystwo roszczenie Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na Towarzystwo do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli Towarzystwo pokryło tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami Towarzystwa.
2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko jego osobom bliskim, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

Zawiadomienia i oświadczenia

§ 22

1. Ubezpieczający zobowiązany jest powiadomić Towarzystwo o zmianie adresu zamieszkania.
2. Zawiadomienia i oświadczenia złożone agentowi Towarzystwa uważa się za złożone Towarzystwu, o ile zostały złożone na piśmie lub innym trwałym nośniku.

Wejście w życie

§ 23

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone Uchwałą nr 30/2022 Zarządu AGRO Ubezpieczeń - Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 5 maja 2022 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 30 maja 2022 r.

KLAUZULE DODATKOWE

Klauzula nr 01

Ubezpieczenie pęknięcia lub stłuczenia szyb

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem pęknięcia lub stłuczenia szyb, niezależnie od przyczyny ich powstania.
2. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 8 OWU zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
 - 1) związane z wadami fabrycznymi szyb (wady surowca lub defekty produkcyjne);
 - 2) powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia nalepki kontrolnej;
 - 3) powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia elementów wyposażenia sprzętu rolniczego, które nie stanowią integralnego elementu konstrukcyjnego szyby, a są związane na stałe z szybą, jak uszczelki, listwy, folie antywłamaniowe lub przyciemniające, ogrzewanie, instalacja alarmowa, lusterka wsteczne i boczne;
 - 4) powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia szyb posiadających uszkodzenia powstałe przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia szyb od stłuczenia nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego i nie wyższa niż 20 000 zł.
4. Limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód objętych w niniejszej klauzuli ulega zmniejszeniu o każdorazową wypłatę odszkodowania.
5. Wysokość szkody wyliczana jest na podstawie wysokości faktury poświadczającej dokonanie wymiany uszkodzonej lub zniszczonej szyby w dowolnym warsztacie; górną granicą ustalonego w ten sposób odszkodowania jest sugerowana przez producenta lub oficjalnego importera szyb cena danego modelu szyby, powiększona o koszt wymiany szyby, z zastrzeżeniem ust. 3.
6. Udział własny Ubezpieczonego wynosi 10% ustalonego odszkodowania, bez możliwości jego zniesienia.

7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 02

Ubezpieczenie ogumienia

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody w ogumieniu sprzętu rolniczego, powstałe bez jednoczesnego uszkodzenia lub zniszczenia innych części przedmiotu ubezpieczenia.
2. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęte są także niezbędne koszty wymiany ogumienia.
3. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 8 OWU zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje ewentualnej konieczności wymiany pozostałych, nieuszkodzonych elementów ogumienia, nawet jeśli taka konieczność wynika z przepisów prawa bądź z przyczyn technicznych.
4. Suma ubezpieczenia ogumienia nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego i nie wyższa niż 20 000 zł.
5. Limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód objętych w niniejszej klauzuli ulega zmniejszeniu o każdorazową wypłatę odszkodowania.
6. Ustalenie odszkodowania następuje na podstawie przedłożonej do Towarzystwa faktury lub rachunku za ogumienie i poniesione koszty wymiany.
7. Towarzystwo ma prawo dokonać weryfikacji dokumentów wymienionych w ust. 6 stanowiących podstawę zwrotu poniesionych kosztów objętych zakresem niniejszej klauzuli.
8. Udział własny Ubezpieczonego wynosi 10% ustalonego odszkodowania, bez możliwości jego zniesienia.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula 03

Ubezpieczenie płodów rolnych w transporcie (cargo)

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej może zostać rozszerzony o szkody w płodach rolnych w trakcie transportu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje czas nie dłuższy niż 12 godzin, okres ten rozpoczyna się z chwilą rozpoczęcia załadunku bezpośrednio przed przewozem mienia, a kończy z chwilą zakończenia rozładunku, który winien być dokonany bezpośrednio po zakończeniu przewozu.
3. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w płodach rolnych na skutek:
 - 1) naturalnych ubytków wagi, miary i objętości mieszczących się w granicach obowiązujących lub zwyczajowo przyjętych norm;
 - 2) naturalnych właściwości, w szczególności wysuszenia się, zawilgocenia, zepsucia się lub samozapalenia się;
 - 3) nieprawidłowego stanu technicznego środka transportu lub jego nieprzystosowania do przewozu danego mienia;
 - 4) przekroczenia ładowności środka transportu lub nieprawidłowego rozmieszczenia ładunku;
 - 5) opóźnienia dostawy, nawet jeśli opóźnienie jest skutkiem zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia;
 - 6) działania owadów, gryzoni lub innych szkodników.
4. Sumę ubezpieczenia płodów rolnych w transporcie krajowym (cargo) ustala Ubezpieczający i nie może być ona wyższa niż 100 000 zł.
5. Limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód objętych w niniejszej klauzuli ulega zmniejszeniu o każdorazową wypłatę odszkodowania.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 04

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej operatora sprzętu rolniczego

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody w mieniu osób trzecich, powstałe w związku z usługowym wykorzystaniem sprzętu rolniczego.
2. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 8 OWU zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:



- 1) powstałe w związku z usługowym wykorzystaniem sprzętu rolniczego do działalności pozarolniczej;
 - 2) wyrządzone osobom bliskim Ubezpieczonego, jak również za szkody wyrządzone Ubezpieczonemu przez jego osoby bliskie albo sobie nawzajem;
 - 3) w postaci straty finansowej niebędącej wynikiem szkody na osobie lub w mieniu;
 - 4) powstałe w wyniku niedotrzymania przez Ubezpieczonego umówionego terminu wykonania usługi.
3. Suma gwarancyjna jest ustalana na podstawie deklaracji Ubezpieczającego, nie może być wyższa niż 100 000 zł.
4. Limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód objętych w niniejszej klauzuli ulega zmniejszeniu o każdorazową wypłatę odszkodowania.
5. Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są uzasadnione i udokumentowane roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.
- Klauzula nr 05**
- Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków operatora sprzętu rolniczego**
1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o następstwa nieszczęśliwych wypadków powstałe w trakcie wykonywania czynności operatora sprzętu rolniczego.
 2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje życie i zdrowie operatora sprzętu rolniczego.
 3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje następujące zdarzenia ubezpieczeniowe:
 - 1) śmierć Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku, która nastąpiła w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty zajścia nieszczęśliwego wypadku;
 - 2) uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego powstały w wyniku nieszczęśliwego wypadku, który nastąpił w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty zajścia nieszczęśliwego wypadku.
 4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również określone w ust. 3 następstwa nieszczęśliwych wypadków, jeżeli powstały podczas:
 - 1) wsiadania do ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 2) wysiadania z ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 3) załadowywania ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 4) rozładowywania ubezpieczonego sprzętu rolniczego;
 - 5) tankowania ubezpieczonego sprzętu rolniczego.
 5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są skutki nieszczęśliwych wypadków zaistniałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 6. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 8 OWU zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody spowodowane:
 - 1) usiłowaniami dokonania albo dokonaniem przez Ubezpieczonego samookaleczenia lub samobójstwa;
 - 2) chorobą zakwalifikowaną w Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych jako zaburzenia psychiczne lub zaburzenia zachowania;
 - 3) wszelkimi innymi chorobami lub stanami chorobowymi określonymi w Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych, nawet takimi, które występują nagle – zawałem serca bądź udarem mózgu.
 7. Odpowiedzialność Towarzystwa nie obejmuje także zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienia moralne i fizyczne oraz szkód polegających na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy.
 8. Suma ubezpieczenia w zależności od wyboru Ubezpieczającego może wynosić: 5000 zł, 10 000 zł, 20 000 zł, 50 000 zł, 100 000 zł.
 9. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa.
 10. Limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód objętych w niniejszej klauzuli ulega zmniejszeniu o każdorazową wypłatę odszkodowania.
 11. Umowa ubezpieczenia w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków rozwiązuje się z przyczyn określonych w § 14 ust. 1 OWU oraz z dniem wypłaty świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego.
 12. Towarzystwo wypłaca następujące świadczenia:
 - 1) 100% sumy ubezpieczenia – w przypadku śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku;
 - 2) 1% sumy ubezpieczenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku określony według tabeli nr 1 „Tabela uszczerbków na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku”.
 13. Towarzystwo wypłaci świadczenie, jeżeli z medycznego punktu widzenia istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem a śmiercią albo uszczerbkiem na zdrowiu.
 14. Stopień (procent) uszczerbku na zdrowiu ustalany jest według stanu zdrowia Ubezpieczonego na dzień zakończenia procesu leczenia (z uwzględnieniem leczenia usprawniającego), chyba że możliwe jest wcześniejsze ustalenie bezspornego stopnia (procentu) uszczerbku na zdrowiu, jednakże nie później niż z upływem 3 lat od dnia nieszczęśliwego wypadku.
 15. W przypadku powstania uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku w obrębie narządu, którego funkcje były już upośledzone przed tym nieszczęśliwym wypadkiem, stopień uszczerbku na zdrowiu zostanie ustalony w wyniku analizy upośledzenia danego narządu przed i po zajściu nieszczęśliwego wypadku.
 16. Jeżeli nieszczęśliwy wypadek spowodował fizyczną utratę lub upośledzenie więcej niż jednego organu lub utratę władzy nad więcej niż jednym organem spośród wymienionych w tabeli nr 1, świadczenie wypłacane jest w wysokości sumy świadczeń należnych w związku z utratą poszczególnych organów, z zastrzeżeniem postanowień ust. 17 i 18.
 17. Suma wypłaconych w trakcie trwania umowy ubezpieczenia świadczeń w związku z uszczerbkiem na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku nie może przekroczyć kwoty odpowiadającej 100% sumy ubezpieczenia z tytułu umowy aktualnej w dniu wystąpienia nieszczęśliwego wypadku.
 18. W przypadku gdy kwota świadczeń z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku przekracza 100% sumy ubezpieczenia, ostatnie ze świadczeń ulega zmniejszeniu, tak aby suma wypłaconych świadczeń stanowiła 100% sumy ubezpieczenia.
 19. Jeżeli Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu, a następnie w okresie 24 miesięcy od dnia wystąpienia nieszczęśliwego wypadku zmarł na skutek tego samego nieszczęśliwego wypadku, świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się w kwocie równej różnicy pomiędzy sumą ubezpieczenia z tytułu śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku a wartością świadczenia wypłaconego Ubezpieczonemu z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku.
 20. Jeżeli osoba, która uległa nieszczęśliwemu wypadkowi, zmarła przed ustaleniem stopnia uszczerbku na zdrowiu, a zgon nie był następstwem nieszczęśliwego wypadku, świadczenie ustala się według przypuszczalnego, określonego przez lekarzy, uszczerbku na zdrowiu.
 21. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) użyć wszelkich dostępnych środków w celu złagodzenia skutków nieszczęśliwego wypadku;
 - 2) niezwłocznie, nie później niż 24 godziny od chwili zdarzenia, chyba że przekroczenie tego terminu wynika z przyczyn niezależnych od Ubezpieczonego, poddać się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu;
 - 3) niezwłocznie, nie później niż 24 godziny od chwili zdarzenia, chyba że przekroczenie tego terminu wynika z przyczyn niezależnych od Ubezpieczonego, powiadomić policję o zdarzeniu z ofiarami w ludziach lub o szkodzi powstałej w okolicznościach nasuwających podejrzenie popełnienia przestępstwa;
 - 4) wyrazić zgodę na udostępnienie Ubezpieczycielowi dokumentacji z przebiegu leczenia w zakresie określonym w art. 38 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
 22. Jeżeli Ubezpieczający bądź Ubezpieczony wskutek winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie wykonał obowiązków wymienionych w ust. 21, a miało to wpływ na ustalenie okoliczności wypadku lub jego rozmiarów i skutków, Towarzystwo może zmniejszyć świadczenie w takiej części, w jakiej niewykonanie tego obowiązku miało wpływ na zwiększenie szkody lub ustalenie jej wysokości lub okoliczności jej powstania.
 23. Jeżeli Ubezpieczający bądź Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie wykonał obowiązków określonych w ust. 21 pkt 1,



- Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
24. Podstawą do wypłaty świadczenia z tytułu śmierci w wyniku nieszczęśliwego wypadku jest:
 - 1) wniosek o wypłatę świadczenia;
 - 2) potwierdzenie tożsamości Uprawnionego;
 - 3) karta zgonu (jeżeli została wydana);
 - 4) odpis aktu zgonu Ubezpieczonego.
 25. Podstawą do wypłaty świadczenia z tytułu uszczerbku na zdrowiu jest:
 - 1) wniosek o wypłatę świadczenia;
 - 2) potwierdzenie tożsamości Ubezpieczonego;
 - 3) dokument potwierdzający zajście i okoliczności nieszczęśliwego wypadku;
 - 4) inne dokumenty, zwłaszcza dokumenty medyczne, możliwe do pozyskania w sposób prawnie i zwyczajowo przyjęty, niezbędne w celu określenia tytułu wypłaty świadczenia i zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego.
 26. Świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu wypłacane jest Ubezpieczonemu.
 27. Świadczenie z tytułu śmierci wypłacane jest osobie Uprawnionej.
 28. Ubezpieczającemu przysługuje prawo do wskazywania i zmiany Uprawnionych.
 29. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego jest wypłacane Uprawnionym w udziałach procentowych określonych przez Ubezpieczającego.
 30. W przypadku gdy Ubezpieczający wskazał kilku Uprawnionych i nie określił udziału każdego z nich w kwocie świadczenia, uznaje się, że wszystkie udziały w wypłacanym świadczeniu są równe.
 31. Jeżeli w chwili śmierci Ubezpieczonego Uprawniony nie żyje lub utracił prawo do świadczenia, jego udział przypada pozostałym Uprawnionym proporcjonalnie do ich udziałów.
 32. Jeżeli nie wskazano Uprawnionych bądź wszyscy Uprawnieni zmarli przed śmiercią Ubezpieczonego lub utracili prawo do świadczenia, to świadczenie jest wypłacane członkom rodziny Ubezpieczonego w następującej kolejności:
 - 1) małżonkowi, a w razie jego braku
 - 2) dzieciom (w częściach równych), a w razie ich braku
 - 3) rodzicom (w częściach równych), a w razie ich braku
 - 4) innym ustawowym spadkobiercom.
 33. Świadczenie nie przysługuje osobie, która umyślnie przyczyniła się do śmierci osoby objętej ochroną ubezpieczeniową.
 34. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

TABELA NR 1. Tabela uszczerbków na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku

Zdarzenie	Ocena uszczerbku
Głowa	
1. Uszkodzenie powłok czaszki: <ol style="list-style-type: none"> a) powłok bez ubytków kostnych (rozległe, ciągnące, szpecące blizny w zależności od rozmiaru, tkliwości i ruchomości blizny): <ul style="list-style-type: none"> – nieznaczne: poniżej 5 cm – średnie: od 5 cm do 10 cm – znaczne: powyżej 10 cm b) oskalpowanie: <ul style="list-style-type: none"> – poniżej 25% skóry owłosionej – od 25% do 75% skóry owłosionej – całkowite oskalpowanie (powyżej 75% skóry owłosionej) 	1% 3% 5% 7% 15% 25%
2. Uszkodzenie kości czaszki: <ol style="list-style-type: none"> a) uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki (pęknięcie, wgłobienie, fragmentacje, szczeliny itp.) b) ubytki w kościach czaszki o powierzchni poniżej 5 cm² c) ubytki w kościach czaszki o powierzchni 5 cm² lub większej 	5% 7% 15%
3. Padaczka pourazowa z napadami typu grand mal (rodzaj i liczba napadów muszą być potwierdzone dokumentacją medyczną): <ol style="list-style-type: none"> a) z częstymi napadami grand mal (4 lub więcej na miesiąc pomimo leczenia) b) z napadami rzadkimi grand mal (3 lub mniej na miesiąc pomimo leczenia) 	30% 10%
4. Całkowita utrata mowy wskutek afazji motorycznej lub sensorycznej	50%
Twarz	
5. Uszkodzenie powłok twarzy: <ol style="list-style-type: none"> a) z pozostawieniem trwałych oszpecających blizn lub ubytków: <ul style="list-style-type: none"> – nieznaczne: poniżej 5 cm – średnie: od 5 cm do 10 cm – znaczne: powyżej 10 cm b) połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (przyjmowania pokarmów, zaburzenia oddychania, zaburzenia mowy) 	1% 3% 5% 15%
6. Utrata nosa: <ol style="list-style-type: none"> a) w całości (włącznie z kośćmi nosa) b) częściowa utrata nosa 	15% 5%
7. Całkowita utrata siekaczy i kłów (włącznie) – za każdy ząb	1%
8. Utrata częściowa korony zęba – pozostałe zęby	0,5%
9. Całkowita utrata żuchwy lub szczęki (łącznie z poz. 5 i 7)	45%
10. Złamanie szczęki	5%
11. Złamanie żuchwy	5%
12. Złamanie innych niż wymienione wyżej kości twarzoczaszki	2%
13. Ubytek podniebienia	15%
14. Utrata języka: <ol style="list-style-type: none"> a) częściowa, z zaburzeniami funkcji b) całkowita 	5% 50%



Narząd wzroku

15. Obniżenie ostrości wzroku lub utratę wzroku w jednym oku lub obojgu oczach należy oceniać według tabeli poniżej. Ostrość wzroku ocenia się zawsze po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

Procent uszczerbku	Ostrość wzroku oka prawego											
	1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0	
Ostrość wzroku oka lewego	1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
	0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
	0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
	0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
	0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
	0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
	0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
	0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100	

16. Porażenie nastawności (akomodacji) – przy korekcji szklami:
 a) jednego oka 15%
 b) obojga oczu 30%

17. Koncentryczne zwężenie pola widzenia należy oceniać według tabeli poniżej:

Zwężenie do	Procent uszczerbku		
	przy nienaruszonym drugim oku	w obojgu oczach	przy ślepcie drugiego oka
60°	0	0	35
50°	5	15	45
40°	10	25	55
30°	15	50	70
20°	20	80	85
10°	25	90	95
poniżej 10°	35	95	100

18. Połowicze niedowidzenia:
 a) dwuskroniowe 60%
 b) dwunosowe 30%
 c) jednoimienne 25%
 d) jednoimienne górne 10%
 e) jednoimienne dolne 40%

Narząd słuchu

19. Utrata małżowiny usznej:
 a) całkowita utrata 10%
 b) częściowa utrata 3%

20. Przy upośledzeniu ostrości słuchu stopień utraty zdrowia oceniamy według tabeli poniżej. Należy obliczyć średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 0,5 kHz, 1 kHz i 2 kHz.

Procent uszczerbku	Ubytek słuchu w uchu prawym				
	0–25 dB	26–40 dB	41–70 dB	powyżej 70 dB	
Ubytek słuchu w uchu lewym	0–25 dB	0	5	10	20
	26–40 dB	5	15	20	30
	41–70 dB	10	20	30	40
	powyżej 70 dB	20	30	40	50

Szyja i jej narządy

21. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji 10%

22. Uszkodzenie krtani z jej zwężeniem:
 a) niewymagające stosowania stałej rurki tchawiczej 10%
 b) wymagające stosowania stałej rurki tchawiczej 35%

23. Uszkodzenie tchawicy z jej zwężeniem 20%

24. Uszkodzenia mięśni, ścięgien, naczyń szyi – w zależności od blizn, ruchomości szyi, ustawienia głowy 2%

25. Uszkodzenia przetyku:		
a) powodujące trudności w odżywianiu		10%
b) umożliwiające odżywianie wyłącznie płynami		30%
c) z całkowitą jego niedrożnością i ze stałą przetoką żołądkową		80%
Klatka piersiowa i jej narządy		
26. Całkowita utrata brodawki sutkowej (dotyczy wyłącznie kobiet)		10%
27. Całkowita utrata sutka (dotyczy wyłącznie kobiet)		25%
28. Złamanie żebra z obecnością zniekształceń po jego zroście – za każde żebro		1,5%
29. Złamanie mostka z obecnością zniekształceń po jego zroście		5%
30. Całkowita utrata jednego płuca		40%
31. Uszkodzenie płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenie tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.)		2%
32. Częściowa utrata płuca, obejmująca przynajmniej jeden jego płat		15%
33. Uszkodzenie serca:		
a) z przerwaniem ciągłości jego ściany		30%
b) bez przerwania ciągłości jego ściany		10%
Jama brzuszna		
34. Rozerwanie mięśni powłok brzusznych z wytworzeniem przepukliny pourazowej		8%
Uwaga: nie dotyczy wszystkich innych rodzajów przepuklin, w tym tzw. przepuklin wysiłkowych spowodowanych nagłym wysiłkiem fizycznym lub gwałtownym ruchem		
35. Uszkodzenie żołądka:		
a) częściowe wycięcie		5%
b) przy usunięciu więcej niż 50% narządu		20%
36. Uszkodzenie jelita cienkiego lub grubego:		
a) przy częściowym wycięciu		5%
b) przy usunięciu więcej niż 50% długości jelita cienkiego lub grubego		20%
37. Przetoki jelitowe, kałowe i sztuczny odbył:		
a) jelita cienkiego		35%
b) jelita grubego		25%
38. Uszkodzenie zwieracza odbytu powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów		60%
39. Przetoka okołodbytnicza		10%
40. Całkowite usunięcie śledziony		15%
41. Uszkodzenie wątroby:		
a) powodujące konieczność jej częściowego usunięcia		10%
b) przy resekcji więcej niż 50% jej miąższu		30%
42. Uszkodzenie trzustki powodujące konieczność jej częściowego usunięcia		20%
Narządy moczowo-płciowe		
43. Całkowita utrata jednej nerki		40%
44. Wyłonienie stałej przetoki dróg moczowych lub pęcherza moczowego		20%
45. Całkowita utrata prącia		40%
46. Całkowita utrata jądra lub jajnika		20%
47. Całkowita utrata obu jąder lub jajników		40%
48. Całkowita utrata macicy – do 50. roku życia		40%
49. Całkowita utrata macicy – powyżej 50. roku życia		20%
50. Uszkodzenie moczowodu, powodujące zwężenie jego światła		5%
51. Uszkodzenie pęcherza moczowego (zmniejszenie pojemności, zaburzenia w oddawaniu moczu, przewlekłe stany zapalne)		3%
52. Zwężenia cewki moczowej		5%
53. Pourazowy wodniak jądra		2%
54. Częściowa utrata prącia		10%
55. Uszkodzenie krocza, worka mosznowego, sromu, pochwy (ubytki, deformacje)		3%
Całkowita fizyczna utrata		
56. Kończyna górna:		
a) w stawie barkowym		75%
b) staw barkowy wraz z fopatką		80%
c) w obrębie ramienia lub na poziomie stawu łokciowego		60%
d) w obrębie przedramienia		55%
e) na poziomie nadgarstka		50%
f) w obrębie ramienia z zachowaniem 1/3 bliższej kości ramiennej		60%



57. Kciuk:	
a) w całości (całkowita utrata dwóch paliczków)	15%
b) utrata jednego paliczka	5%
c) częściowa lub całkowita utrata opuszki palca z uszkodzeniem kości	2%
d) częściowa lub całkowita utrata opuszki palca bez uszkodzenia kości	1%
58. Palec wskazujący:	
a) w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	7%
b) utrata jednego lub dwóch paliczków	3%
c) częściowa lub całkowita utrata opuszki palca z uszkodzeniem paznokcia	2%
d) częściowa lub całkowita utrata opuszki bez uszkodzenia paznokcia	1%
59. Inny palec dłoni w całości (całkowita utrata trzech paliczków):	
a) w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	4%
b) utrata jednego lub dwóch paliczków	2%
c) częściowa lub całkowita utrata opuszki palca z uszkodzeniem kości	1,5%
d) częściowa lub całkowita utrata opuszki palca bez uszkodzenia kości	1%
60. Kończyna dolna:	
a) w stawie biodrowym	75%
b) w obrębie uda lub na poziomie stawu kolanowego	60%
c) w obrębie podudzia	50%
d) stopa w całości	40%
e) stopa z wyłączeniem pięty	30%
f) stopa na poziomie stawu Choparta	25%
g) stopa na poziomie stawu Lisfranca	20%
h) stopa w obrębie kości śródstopia	15%
61. Paluch w całości (całkowita utrata dwóch paliczków)	4%
62. Inne palce stopy:	
a) inne palce stopy w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	1,5%
b) częściowa utrata palca stopy na wysokości paliczka środkowego (za każdy palec)	1%
c) opuszki palca stopy	0,5%
d) utrata jednego paliczka	2%
e) całkowita lub częściowa utrata opuszki palucha z uszkodzeniem kości	1,5%
f) całkowita lub częściowa utrata opuszki palucha bez uszkodzenia kości	1%
Całkowita i trwała utrata władzy	
63. Kończyna górna:	
a) w stawie barkowym	65%
b) w obrębie ramienia lub na poziomie stawu łokciowego	50%
c) w obrębie przedramienia	45%
d) na poziomie nadgarstka	40%
64. Kciuk w całości (w obrębie dwóch paliczków)	10%
65. Palec wskazujący w całości (w obrębie trzech paliczków)	4%
66. Inny palec dłoni w całości (w obrębie trzech paliczków)	1%
67. Kończyna dolna:	
a) w stawie biodrowym	65%
b) w obrębie uda lub na poziomie stawu kolanowego	50%
c) w obrębie podudzia	40%
d) stopa w całości	30%
e) stopa z wyłączeniem pięty	20%
68. Paluch w całości (w obrębie dwóch paliczków)	1%
69. Inne palce stopy w całości (w obrębie trzech paliczków)	0,5%
Kręgosłup szyjny, piersiowy lub lędźwiowy – złamania	
70. Złamanie kompresyjne kręgu – za każdy krąg	4%
71. Złamanie blaszki granicznej kręgu – za każdy krąg	1%
72. Złamania wyrostków poprzecznych i ościstych oraz złamanie kości ogonowej – za każde złamanie	1%
73. Złamanie kości krzyżowej	4%
Narząd ruchu – złamania	
74. Złamanie kości miednicy (nie dotyczy kości ogonowej):	
a) wieloodłamowe otwarte	25%
b) inne złamania otwarte	12%
c) inne złamania wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	6%



75. Złamanie kości udowej, ramiennej lub łopatki:	
a) wieloodłamowe otwarte	16%
b) inne złamania otwarte	12%
c) inne złamanie wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	6%
76. Złamanie obu kości podudzia, przedramienia:	
a) wieloodłamowe otwarte	12%
b) inne złamania otwarte	10%
c) inne złamanie wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	5%
77. Złamanie kości łokciowej, promieniowej, piszczelowej, strzałkowej, obojczyka, rzepki lub kciuka:	
a) wieloodłamowe otwarte	10%
b) inne złamania otwarte	8%
c) inne złamanie wieloodłamowe	6%
d) inny rodzaj złamania	4%
78. Złamania kości palców dłoni (za wyjątkiem kciuka) i stóp, stępu, śródstopia, nadgarstka, śródreżca:	
a) wieloodłamowe otwarte	5%
b) inne złamanie otwarte	4%
c) inne złamanie wieloodłamowe	3%
d) inny rodzaj złamania – za każde złamanie	1%
Zesztywnienia stawów, skrócenie kończyny dolnej	
79. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu biodrowego	25%
80. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu kolanowego	20%
81. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu skokowego	10%
82. Skrócenie kończyny dolnej:	
a) o 2–6 cm	10%
b) powyżej 6 cm złamania	25%
83. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu barkowego	25%
84. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu łokciowego	20%
85. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) nadgarstka	10%
Wytworzenie stawu rzekomego	
86. Staw rzekomy kości udowej	25%
87. Staw rzekomy kości piszczelowej	15%
88. Staw rzekomy kości strzałkowej	10%
89. Staw rzekomy obu kości podudzia	20%
90. Staw rzekomy obojczyka	15%
91. Staw rzekomy kości ramieniowej	25%
92. Staw rzekomy kości promieniowej	15%
93. Staw rzekomy kości łokciowej	10%
94. Staw rzekomy obu kości przedramienia	20%
<i>Uwaga: Łączny procent uszczerbku stwierdzony na podstawie poz. 54–60 i 64–83 nie może być wyższy niż procent uszczerbku przy całkowitej fizycznej utracie odpowiedniego narządu określony w poz. 47–53 powyższej tabeli.</i>	
Oparzenia	
95. Oparzenia – wyłącznie II i III stopnia:	
a) obejmujące od 1% do 2% powierzchni ciała	2%
b) obejmujące od 3% do 5% powierzchni ciała	3%
c) obejmujące od 6% do 15% powierzchni ciała	10%
d) obejmujące od 16% do 30% powierzchni ciała	20%
e) obejmujące powyżej 30% powierzchni ciała	40%
Urazy narządu ruchu (zwichnięcia, skręcenia i rany cięte)	
96. Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego:	
– I stopnia	1%
– II stopnia	3%
– III stopnia	5%
97. Zwichnięcie stawu:	
a) krzyżowo-biodrowego	4%
b) łopatkowo-ramiennego z wyłączeniem zwichnięć nawykowych	4%
98. Zwichnięcie, skręcenie stawu łokciowego	3%
99. Zwichnięcie, skręcenie kości nadgarstka	2%
100. Zwichnięcie, skręcenie stawów międzypaliczkowych lub śródreżczo-paliczkowych	1%
101. Zwichnięcie lub skręcenie stawu biodrowego (nie obejmuje zwichnięcia i skręcenia protezy stawu biodrowego)	4%
102. Zwichnięcie lub skręcenie stawu kolanowego	4%



103. Zwinięcie rzepki	3%
104. Skręcenie w stawie skokowym lub w obrębie stopy bądź w stawie skokowym i obrębie stopy	3%
105. Zwinięcie kciuka lub palucha	2%
106. Zwinięcie palców (stóp i dłoni) za każdy palec od II do V	1%
107. Rany cięte, szarpane:	
a) dłoni i stóp powyżej 4 cm długości	2%
b) innych części ciała powyżej 4 cm długości (nie dotyczy głowy, twarzy, dłoni i stóp)	1%
108. Zwinięcie, skręcenie odcinka szyjnego lub piersiowego kręgosłupa	3%
109. Zwinięcie, skręcenie kręgosłupa lędźwiowego	2%
110. Urazy tkanek miękkich:	
a) zerwanie ścięgna Achillesa	3%
b) ubytek mięśni ramienia powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
c) ubytek mięśni przedramienia powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
d) ubytek mięśni nadgarstka powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
e) ubytek mięśni palców dłoni i stóp	2%
f) ubytek mięśni stawu biodrowego powyżej 1% powierzchni ciała	4%
g) ubytek mięśni uda powyżej 1% powierzchni ciała	3%
h) ubytek mięśni podudzia powyżej 1% powierzchni ciała	3%
i) ubytek mięśni okolicy stępu i śródstopia powyżej 1% powierzchni ciała	2%
j) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni ramienia lub barku	3%
k) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni przedramienia	2%
l) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni uda	3%
ł) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni podudzia	2%